Algemene beschouwing Balans begroting 2020

Voorzitter

Vandaag behandelen wij de begroting 2020. De tweede Zero Based Begroting. Na een jaar P&C cyclus workshops komen raad, college en de ambtelijke ondersteuning steeds korter bij elkaar om de P&C cyclus te krijgen die voor de toekomst wenselijk is. Een compliment naar het college en de organisatie toe, een begroting op te stellen die ook nog leesbaar is. Al blijft het lezen van cijfers toch een uitdaging.
Maar voor ons ligt een begroting die in de meerjarenperspectief tot 2023 een positief resultaat laat zien. Balans denkt dat Gulpen-Wittem ten opzichte van de andere gemeentes hier een uitzondering op is.

Balans ziet in deze begroting een aantal zaken vanuit het coalitieakkoord “Buiten de gebaande paden” terug komen. Dit zijn plussen voor onze burgers. Door de invoering van het Organisatie Ontwikkel Traject kan de gemeente een betere en snellere dienstverlening naar haar burgers verlenen. Kan er gewerkt worden aan het op orde krijgen van beleidsstukken, waardoor eerder door een tekort aan ambtelijke ondersteuning geen prioriteit aan gegeven kon worden. Balans denkt hierbij aan het accommodatiebeleid, kampeerbeleid, evenementenbeleid, het integraal huisvestiging beleid onderwijs en het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan.

Door de invoering van het Organisatie Ontwikkel Traject kan ook veiligheid meer aandacht krijgen. Handhaving is hierin een belangrijk onderdeel en meerdere factoren schreeuwen ook om meer aandacht. Als gemeente hebben wij een hoge ambitie om onze gemeente ook de uitstraling te laten hebben van een 5 sterren landschap. Burgers roepen om steeds meer handhaving, omdat mede burgers zich niet aan de regels houden. En Balans waarschuwt al jaren voor het sneeuwbal effect die landschapsgemeentes hebben die dicht bij een stedelijk gebied liggen. Criminele organisaties weten steeds meer de rustige gebieden op te zoeken waar de politie minimaal aanwezig is.

In 2020 wordt de grondslag gelegd voor het Gemeentelijk verkeer en vervoersplan. Veel burgers hebben gehoor geven om deel te nemen aan de enquête over dit onderwerp met een overweldigend resultaat. Kernoverleggen hebben tevens hun inbreng gegeven. Nu wordt het tijd om hier iets mee te doen. Balans roept de wethouder wel op burgers en kernoverleggen te blijven consulteren en te informeren over de voortgang van het GVVP. Wij zijn enthousiast dat de wethouder een zwaar knelpunt in een veilige schoolweg voor onze kinderen in 2020 op gaat pakken. En dat is de oversteek van de rijksweg te Wahlwiller d.m.v. verkeerlichten.
Wij zien ook dat het college snel internet als een soort levensbehoefte van deze tijd ziet. Al jaren klagen veel burgers in de buitengebieden over de snelheid van het netwerk. Het

ziet er naar uit dat de gemeente in 2020 een begin gaat maken om snel internet te verwezenlijken.

Balans is blij dat in 2020 het kampeerbeleid en evenementenbeleid opgepakt gaat worden. Het kampeerbeleid kan afgestemd worden op de toeristische visie en als raad moeten wij duidelijke standpunten gaan innemen. Wij zien een duidelijk verandering in het kamperen naar de toekomst toe. In het evenementenbeleid kunnen wij duidelijker de eindtijden van een evenement vastleggen, dat afgestemd is op deze tijd. Aan de hand hiervan kan de raad ook beslissen welke evenementen wij grootschalig willen subsidiëren, om toerisme of cultureel te ondersteunen. Tevens gaat het college aan de slag met het integraal huisvestigingsplan voor onderwijs. Als Balans stellen wij het college wel voor om het accommodatiebeleid hierin te betrekken. Steeds meer gebouwen voor het onderwijs komen leeg te liggen, terwijl verenigingen naarstig op zoek zijn naar ruimte.
Balans blijft kritisch over de aanpak van een aantal accommodaties om deze klaar te maken voor de toekomst. Balans vraagt wel aan de wethouder om hierbij iets meer progressie te maken. Hierin moet ook in 2020 een definitieve oplossing komen voor de verenigingen in Nijswiller. En mogen intussen deze verenigingen, maar ook de evenementen in deze kern geen nadeel hebben van beslissingen die niet terug gedraaid kunnen worden. Daarom vragen wij van de wethouder een toezegging om de kantine met kleedlokalen van de SV Nijswiller aan te houden, totdat er binnen Nijswiller duidelijkheid is rondom de huisvesting van de verenigingen. Dit zoals eerder besloten met een raadsbreed gesteunde motie bij de behandeling van de begroting op 8 november 2018.

Over het Sociaal Domein kan Balans kort zijn. Er ligt een Sociaal beleidsplan en hopen dat de wethouder snel de juiste mensen kan vinden om de posten binnen het Sociaal team ingevuld te krijgen, zodanig dat onze burgers geen negatieve gevolgen ondervinden door de ontvlechting van WMO en Jeugdzorg met Vaals.

Als overheden staan wij volgend jaar voor een aantal grote uitdagingen. Uitdagingen die wij als gemeente niet alleen kunnen maken. Hierbij is samenwerking noodzakelijk. Denk hierbij aan de lijn-50, maar ook op niveau Middengebied Zuid-Limburg. Balans denkt hierbij aan de omgevingswet en de energietransitie. Samen met de Lijn-50 gemeente wordt de omgevingswet opgepakt. Een zeer enthousiast team vanuit de ambtelijke organisatie neemt de raden hierin mee en Balans ziet dat zij progressie maken, maar maakt zich ook grote zorgen. De vertegenwoordiging vanuit deze raad is bij de bijeenkomsten zeer mager. Wij mogen als volksvertegenwoordigers niet voor deze majeure uitdaging weglopen. Daar zijn de op handen zijnde veranderingen te groot voor. En dat geldt zeer zeker dadelijk voor de energietransitie. Het roepen dat wij in ons

5 sterrenlandschap geen zonneweiden en windmolenparken willen is makkelijk. Maar welke alternatieven hebben wij als gemeente. Blijkbaar zijn Biomassa centrales vervuilender dat centrales op steenkool. Duurzaamheid is medebepalend voor de leefbaarheid van ons omgeving. Co^2, stikstof en Phas staan hoog op de politieke agenda. Als overheden moeten wij hier iets mee, maar wij zien ook aan alle protesten op het Malieveld dat de meningen zeer tegenstrijdig zijn. En deze tegenstellingen kennen wij ook binnen onze gemeentegrenzen, maar zullen er ook bij onze buurtgemeenten zijn.

Balans stelt wel voor om, zoals reeds eerder heeft plaatsgevonden binnen de gemeente Eijsden-Margraten om eens stil te staan bij welke samenwerkingen wij aan willen gaan. Uiteindelijk moet een samenwerking toegevoegde waarde hebben. Het moet er toe doen. Dit onderdeel kun je dan ook meenemen in de nieuw op te stellen strategische visie.

Toerisme is de sterkste economische pijler van onze gemeente. Er liggen veel kansen, maar ook bedreigingen. Velen kunnen opgepakt worden in het samenwerkingsverband lijn 50, maar ook met de andere Heuvelland gemeentes in het Middengebied Zuid-Limburg. Maar Balans constateert dat niet alles rozengeur en maneschijn is binnen de toeristische sector. Denk hierbij aan de arbeidsmarkt binnen het toerisme. Of de steeds meer een negatievere klank bij onze burgers. Toerisme en leefbaarheid staat op plaatsen en op bepaalde dagen in onze gemeente onder druk. Daar vraag Balans de aandacht voor bij het opstellen van de strategische visie. Het grootste goed van onze gemeente is ons landschap, met haar uitstraling. Aan ons toerisme en de uitstraling van onze gemeente kunnen wij blijven werken. Laat de boeren hun werk doen er voorzorgen dat hun koeien een deel uitmaken van ons landschap. Laat hun bijdragen aan stand houding van onze landschap, door kleinschaligheid met hun meidoornhagen en graften. Maar zorg ook voor een goed onderhouden wandelnetwerk. En daar schort het volgens Balans aan. Wandelpaden worden niet op een 5 sterrenlandschap niveau onderhouden. En als je daarbij ook de trottoirs binnen onze gemeente pakt, springen de tranen je in de ogen. Daarom dient Balans een motie in om meer aandacht te vragen voor het bestrijden van het onkruid en het onderhoud van onze wandelpaden. Wij zijn zelf van mening dat dit voor menig agrariër een extra verdien model kan zijn, als dit gezamenlijk goed opgepakt wordt. Daarom stelt Balans voor om met het CDA dadelijk in overleg te treden om samen naar onze moties over toerisme en onderhoud wandelpaden te praten.

Gulpen-Wittem kent binnen haar grenzen heel veel energieke ondernemers die dagelijks aan hun weg werken. Zij dragen bij aan de leefbaarheid van de kernen, maar zorgen ook voor een bruisende samenleving. Een groot deel van deze ondernemers zorgt voor een stabiele arbeidsomgeving waar menig burger zijn boterham kan verdienen. Als gemeente Gulpen-Wittem willen wij Cittaslow beter uitdragen. Daarbij kunnen onze ondernemers een belangrijke rol spelen. Een aantal raadsleden hebben de toegevoegde waarde van ondernemers live beleefd tijden de Cittaslowdag in Peel en Maas. Ondernemers die maatschappelijk verantwoord ondernemen en die de Cittaslow

gedachte mee uitdragen. Om dit te stimuleren dient een motie in om binnen Gulpen-Wittem een ondernemers prijs te introduceren. Ondernemers kunnen zich daarvoor aanmelden. Vakjury toets of zij voldoen aan de criteria. Onze burgers kunnen medebepalen wie de ondernemersprijs moet krijgen en samen met de beoordeling van de vakjury wordt de ondernemer van het jaar bepaald. Uit te reiken op de jaarlijks te organiseren Citaslow evenement. Zo kunnen ondernemers, burgers en de gemeente Cittaslow op een andere wijze uitdragen.

Maar Balans ziet ook bedreigingen. Bijna alle projecten vanuit de vorige coalitie zijn opgepakt, lopen of zijn zelfs afgerond. Maar een groot gedeelte van andere projecten staan in de ijskast. Daarbij zijn wij afhankelijk van andere overheden. Denk hierbij aan de provincie en het waterschap. Deze laatste krijgt bij een deel van onze burgers geen positieve uitslag. Als 7 jaar wordt er gesproken over een oplossing in Slenaken. En er is nog steeds niets gebeurd en echter vorderingen zijn er ook niet te melden. Balans roept de wethouder op om druk bij het Waterschap uit te oefenen, zodat niet bij een volgende ramp een wijsvinger naar de gemeente te krijgen.
En dan de provincie. Je kunt wel stellen andere heren andere wetten. Maar volgens Balans is de opperheer toch nog steeds dezelfde. Wij roemde onze oud-wethouder Franssen voor al die subsidies die hij binnen gehaald heeft. Maar wat blijft er straks nog van over nu de provincie heeft aangekondigd om alle subsidies en projecten te heroverwegen. Balans denkt hierbij aan het fietspad Eys-Gulpen, het centrumplan fase 3 te Gulpen, het fietspad van Geul tot Geleenbeek, de ontsluiting van de gevaarlijke verkeerader rondom het Sophianum, de Wittemer allee en kruispunt Wittem, of wat de denken van de Trambaanfietsroute. Als mag bij die laatste ook de realiteitszin gaan werken.

Ook maakt Balans zich zorgen over de gevoerde landelijk politiek. Af en toe lijkt het niet een casino. Soms win je iets, maar heel vaak verlies je meer. Steeds meer taken komen naar de gemeente, maar de vergoedingen die er tegenover staan zijn dan niet in verhouding. Of je mag het als gemeente wel doen, maar dan wel volgens de strakke lijnen van Den Haag. Uiteindelijk wordt je dan een hoek in gedreven die je niet wilt en waarbij iedereen wel roep dat fusie alleen maar lukt als het van onderop komt. Maar stilletjes aan wordt er vanuit Den Haag langzaam de bankschroef aangedraaid zodat je niet anders kunt. Dan wordt de roep om nog optimaler samen te gaan werken alleen maar groter.

En dan hebben wij nog het bekende systematiek “samen de trap op en de trap af”. Het volgende rad van fortuin. Het gaat Nederland goed. Als een van de weinige economieën laat Nederland een stijgende lijn zien. Maar Nederland heeft ook de ambitie om het beste jongetje van de klas te willen zijn. Europese criteria worden binnen Nederland altijd als hoogste opgelegd, waardoor er diverse ontwikkelingen ontstaan, waardoor ons investeringen en projecten stil komen te staan. Denk bijvoorbeeld aan het stikstof en pfas problematiek. En als de Rijksoverheid minder investeert, krijgen de gemeente

minder geld uit de Rijkspot. Balans vindt dit niet meer van deze tijd. Daarbij is het ook vreemd dat de Rijksoverheid miljarden tekort mag hebben en de gemene ‘0’Euro. Vreemde constructie. Vanuit de VHG weet Balans dat die thema met minister Kasja Ollogren besproken wordt en Balans hoopt om een snelle aanpassing, omdat dit systeem de ambities van de gemeente teveel beïnvloed.

Balans heeft vertrouwen in het door het college opgesteld begroting en dankt het college voor de heldere meerjarig inzicht van consequenties die na het opstellen van de begroting nog gevolgen kunnen hebben voor de financiële situatie van de gemeente Gulpen-Wittem. Balans is van mening dat met de goedkeurde begroting en de stappen van het Organisatie Ontwikkel traject, de extra aandacht en middel voor ons 5-sterren landschap en kan Gulpen-Wittem voor haar inwoners leefbaar houden.